

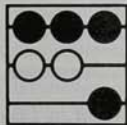
Wegwijzer in geldzaken

Over veel onderwerpen die met geld te maken hebben zijn folders of brochures verschenen. Bij de overheid, maar ook bij andere organisaties. Helaas is lang niet altijd bekend dat dit materiaal er is of waar het verkrijgbaar is. Vandaar dat de Commissie Voorlichting Emancipatie besloot deze "Wegwijzer in geldzaken" samen te stellen.

Hoewel de wegwijzer in principe bruikbaar is voor iedereen, kunnen met name vrouwen er hun voordeel mee doen. Steeds meer geldzaken worden n.l. door de vrouw geregeld, zoals het aanvragen van de kinderbijslag, het invullen van het belastingbiljet en het afsluiten van verzekeringen.

De informatie is ingedeeld in 12 thema's: Op school, Op zoek naar werk, Aan het werk, Studeren, Zelfstandig wonen, Samenleven, Trouwen/scheiden, Kinderen, Oude dag, Vermogensvorming, Ziek of gehandicapt, Overlijden, en nog een rubriek diversen. De meeste hierin vermelde folders en brochures zijn gratis verkrijgbaar, voor enkele uitgaven, met name die van het NIBUD, wordt een kleine vergoeding gevraagd.

Wegwijzer in geldzaken is gratis verkrijgbaar bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Postbus 20801, 2500 EV Den Haag, tel. 070-717911.

nibud

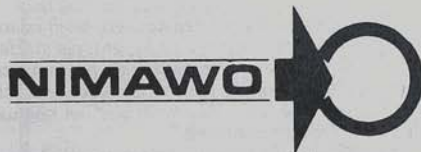
De kosten van kinderen

De geheel herziene en uitgebreide brochure van het NIBUD "De kosten van kinderen" bevat onder meer een handleiding waarmee ieder zelf de kosten van een individueel kind kan berekenen. Een precieze vaststelling van deze kosten kan noodzakelijk zijn i.v.m. de kinderbijslag voor kinderen van 16 jaar en ouder, de belastingen (denk aan de alleen-

staande oudertoeslag of aftrek van kinderalimentatie) of het bepalen van een vergoeding voor een pleegkind. Ondanks de vele toepassingsmogelijkheden en de informatie over genoemde terreinen wordt de brochure vooral gebruikt voor het vaststellen van een alimentatiebedrag, zo is de ervaring van het NIBUD. Nu er sinds kort ook de mogelijkheid van coouderschap bestaat, waarbij de ouders na de scheiding beide de verzorging van het kind op zich nemen, kan de NIBUD-uitgave haar diensten bewijzen als er een verdeling van de kosten moet worden gemaakt.

Met behulp van de brochure "De kosten van kinderen" is men in staat de financiële gevolgen van bepaalde omstandigheden op een objectieve, systematische manier te bepalen. Voor alle mogelijke uitgavenposten (voeding, kleding, huisvesting, studiekosten etc.) wordt verteld hoe men zelf een bedrag kan berekenen, waarbij handige optellijstjes worden gegeven. Met behulp van een rekenschema achterin de brochure kunnen dan tenslotte de totale kosten worden vastgesteld.

De brochure telt 36 pagina's en is te bestellen door f 6,75 over te maken op girorekening 368700 t.n.v. NIBUD, Den Haag, o.v.v. titel.

Alleen zorgen

In één-ouder-gezinnen moet één ouder een groot aantal taken verrichten. Hoewel dit hoge eisen aan alleenstaande ouders stelt, zijn de meeste van hen redelijk in staat het hoofd te bieden aan de problemen die hieruit voortvloeien. Er blijft echter een aantal belangrijke knelpunten bestaan, te weten het alleen moeten opvoeden, de financiële situatie (2/3 heeft bijstandsuitkering), de werkloosheid (vooral bij vrouwen) en het huishoudelijk werk (vooral bij mannen).

Dit blijkt uit een onderzoek (juni 1987), uitgevoerd door *Kees van Gelder* van het Nederlands Instituut voor Maatschappelijk Werk Onderzoek (NIMAWO) in opdracht van de Nederlandse Gezinsraad, de Fiom en de Centrale Raad voor Gezinsverzorging. Het onderzoek is gehouden bij 375 alleenstaande

derali-
ceding
oepas-
ver ge-
vooral
limen-
IBUD.
an co-
na de
ind op
r dien-
de kos-

en van
gevol-
en ob-
spalen.
ceding,
) wordt
ereke-
len ge-
chema
otte de

stellen
68700

er een
vel dit
s stelt,
aat het
hieruit
ital be-
ten het
a situa-
: werk-
uishou-

), uitge-
Neder-
k Werk
de Ne-
le Cen-
onder-
staande

Juni 1988

ouders met tenminste één kind van jonger dan 13 jaar (281 p. + bijlagen, ISBN 90-70983-09-5).

Eén-ouder-gezinnen (met jonge kinderen) onderscheiden zich van andere gezinstypen doordat de ouder vrijwel al het huishoudelijk werk moet doen. Problemen met het huishoudelijk werk hebben vooral de mannen (7/10 van hen); de voornaamste van deze problemen liggen op het terrein van de zorg voor de kleding.

Op langere termijn is een verdere emancipatie van vrouwen en mannen in onze maatschappij van groot belang voor één-ouder-gezinnen. *Vrouwen zijn dan minder onthand als zij "mannentaken" moeten vervullen en omgekeerd; maar bovendien zal de maatschappij dan meer begrip tonen voor vrouwen en mannen die gedwongen zijn buiten de traditionele rollen te treden.* Dit versterkt de positie van het één-ouder-gezin in de maatschappij. Een betere toegang van vrouwen tot de arbeidsmarkt kan op langere termijn ook bijdragen aan een verlichting van de financiële problematiek. Op korte termijn verdient de hoogte van de bijstandsuitkering de aandacht, in samenhang met huursubsidie, kinderbijslag en dergelijke inkomensbestanddelen; de bestedingsmogelijkheden zijn zo minimaal, dat de financiering van het maatschappelijk functioneren (kosten van sociale contacten, hulpverlening e.d.) zeer moeilijk wordt.

De publikatie kan worden besteld door overmaking van f 35,- op postgiro 147.17.27 t.n.v. NIMAWO, Den Haag, o.v.v. "Alleen zorgen".

LSOR interdisciplinair
sociaal-wetenschappelijk
onderzoeksinstituut
rijksuniversiteit utrecht

Verzorging en Arbeidslehere

A. Jager en A. Veneberg (red), 1987. *Verzorging en Arbeidslehere* (congresverslag). RUU, Vakgroep Onderwijskunde. 93 p., prijs f 18,50 (incl. verz.k.). Telefonisch te bestellen: 030-534863.

Verzorging in de basisvorming, in Nederland nog volop in discussie, in Duitsland al jaren een gegeven, als onderdeel van *Arbeitslehere*. *Arbeitslehere* heeft arbeid als ontsluitend principe voor de gebieden: techniek, economie, huishouden en beroepen. In dit verslag wordt een beeld gegeven van de historische achter-

gronden van *Verzorging* en van *Arbeitslehere* in W-Duitsland. Ook worden de mogelijkheden en beperkingen geschetst van het huidige W-Berlijnse geïntegreerde model. Behalve de lezingen van prof. Gerda Tornieport (Institut für *Arbeitslehere* TU W-Berlijn) en Günter Reuel (wet. dir. Ped. Zentrum W-Berlijn), zijn ook de discussies beknopt weergegeven.

Vaklokaal Verzorging

Na "Verzorging: harde noot of noodzaak?" (argumenten voor *Verzorging* in de basisvorming) en "Verzorging: (zie) zo" (Leerplanvoorstel) heeft het landelijk Platform *Verzorging* eind 1987 het Voorstel (voor de inrichting van het) Vaklokaal *Verzorging* uitgebracht.

Om de specifieke doelen van *Verzorging*, zoals in het leerplanvoorstel beschreven, te kunnen realiseren, is een goed ingericht vaklokaal noodzakelijk. De nota over het vaklokaal *Verzorging* sluit nauw aan bij het leerplanvoorstel. Nadrukkelijk gaat het in deze publicatie om voorstellen en suggesties. De situatie en de mogelijkheden van iedere school zijn verschillend. In het eerste hoofdstuk staan de uitgangspunten uit het leerplan *Verzorging* beschreven die direct van invloed zijn op de inrichting van een vaklokaal, alsmede enige randvoorwaarden. Het tweede hoofdstuk behandelt de inventaris en de verdeling ervan over het vaklokaal. Het derde hoofdstuk gaat over de bouwkundige voorzieningen die nodig zijn om de inventaris te kunnen herbergen. Het vierde hoofdstuk laat voorbeelden zien van plattegronden van een vaklokaal *Verzorging*.

De bijlagen bevatten een inventarislijst voor de inrichting van een vaklokaal *Verzorging* en afbeeldingen van ingerichte vaklokalen, zoals die op een paar scholengemeenschappen in den lande bestaan. Deze dienen uitdrukkelijk als voorbeeld en zijn niet bedoeld als maatgevend.

De nota over het Vaklokaal *Verzorging* kan besteld worden bij het ROC-secretariaat van de Hogeschool Interstudie, Postbus 30011, 6503 NH Nijmegen, prijs f 19,50 (excl. verz.k.).

SWOKA

Schuldregelingen bij gemeentelijke kredietbanken

Veel consumenten hebben problemen met het afbetalen van hun schulden. Zij houden, nadat zij het grootste deel van hun inkomen hebben gebruikt voor huishoudelijke en andere uitgaven, te weinig over om leningen en betalingsachterstanden af te lossen. Een instantie die behulpzaam kan zijn bij het oplossen van de gerezen problemen is de Gemeentelijke Kredietbank. Deze banken, waarvan er 49 zijn in Nederland, hanteren bij hun beleid de zogenaamde Gedragscode Schuldsanering.

SWOKA heeft op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken een onderzoek ingesteld naar de factoren die een rol spelen bij het al of niet oplossen van problematische schuldsituaties. Dit met doel na te gaan of het schuldregelingsbeleid bijgesteld zou moeten worden. Het onderzoeksinstituut IVA in Tilburg heeft in opdracht van SWOKA een enquête gehouden onder directeuren en hoofden van 13 van de 49 Gemeentelijke Kredietbanken. Bij de selectie van deze 13 banken is zorgvuldig gelet op spreiding naar omvang en regio. De uitspraken van de geënquêteerden geven, hoewel niet generaliseerbaar naar andere Gemeentelijke Kredietbanken, wel een goed beeld van de diversiteit in het beleid en in de procedures.

Er bestaat een grote variatie in de omvang en in de samenstelling van schulden. Ook hebben veel cliënten schulden bij meer dan één crediteur. Een aantal banken helpt de cliënt om een gedragsverandering te krijgen bij hun budgetbeheer. De geënquêteerden menen dat op dit punt de overheid meer zou kunnen doen aan het voorkomen van financiële problemen door bijvoorbeeld in het onderwijs meer aandacht te schenken aan budgetvoorlichting.

Aangezien de overheid vaak een belangrijke crediteur is bij schuldregelingen, denk aan gemeentelijke energiebedrijven en woningbedrijven, èn moeilijk is mee te krijgen bij schuldregelingen zou de Gedragscode Schuldregeling juist door diezelfde overheid als eerste moeten worden aanvaard.

SWOKA heeft ook enkele beleidsaanbevelingen gedaan voor crediteuren en consumenten.

- Zo zou het bedrijfsleven voorzichtiger moe-

ten zijn met credietverlening.

- Crediteuren moeten daarnaast inzien dat een door een GKB aangeboden schuldregeling vaak het maximaal haalbare is.

- Consumenten zouden in een vroeger stadium bij een GKB langs moeten gaan om niet in een onoplosbare schuldsituatie te geraken.

Schuldregelingen bij gemeentelijke kredietbanken. Eindrapport nr 43, 44 p. + bijlagen, te bestellen door overmaking van f 24,50 op postgiro 3234999 t.n.v. SWOKA, Den Haag, o.v.v. R 43.

Levensduurbeleid levensvatbaar?

SWOKA, deed onderzoek naar de mogelijkheden om tot een levensduurbeleid te komen. Met name werd het begrip levensduur bezien in relatie tot duurzame consumptiegoederen. In deze context vindt SWOKA het begrip levensduur niet zo zinvol.

Het begrip levensduur is niet te vatten door de complexiteit ervan: de consument en het consumptieproces zijn niet in termen van levensduur te vangen, tenzij in termen van psychologische levensduur. Want wat heb je aan de technische levensduur van een duurzaam consumptiegoed als een consument z'n apparaat wegdoet vóórdat het eind van de technische levensduur is bereikt? Dezelfde vraag geldt voor de economische levensduur van een duurzaam goed. Maar een veel moeilijker vraag is nog: wat is de relatie tussen beide begrippen? Die complexiteit wordt nog vergroot als naar beleid wordt gekeken. Beïnvloeden van de levensduur heeft vele onvoorziene, niet te berekenen effecten op de verschillende beleidsterreinen.

Maar wat moet er dan wel gebeuren? Deze beleidsstudie doet de volgende suggestie: formuleer een consumptieduurbeleid. Daarmee komt de consument en zijn gedrag in beeld, en is er misschien wel een beleid op deelterreinen te formuleren, een beleid gericht op de consument en niet op de technisch-economische aspecten van de consumptiegoederen. SWOKA meent hiermee tevens een bijdrage te leveren aan de parlementaire discussie met betrekking tot een samenhangend pakket beleidsmaatregelen op het levensduurgebied.

Levensduurbeleid levensvatbaar? Onderzoeksrapport nr 41, 44 p., te bestellen door overschrijving van f 24,50 t.n. op postgiro 3234999 t.n.v. SWOKA, Den Haag, o.v.v. R 41.

BST, wat moet je ermee?

De resultaten van dit onderzoek geven antwoord op de vraag wat de consument vindt van toepassing van het melkproductieverhogende eiwithormoon bovine somatotropine (BST) bij de productie van melk. Door middel van individuele en groepsinterviews werden consumenten ondervraagd en de onderzoekers konden hierbij vier groepen onderscheiden:

- consumenten die de toepassing van BST accepteren als het niet schadelijk is en de smaak goed is. Een lage prijs is een leuke bijkomstigheid voor hen;
 - consumenten die BST accepteren onder voorwaarde van onschadelijkheid en goede smaak, maar het toch niet helemaal vertrouwen. Bij een gering prijsverschil koopt men toch de oude, vertrouwde melk in plaats van de BST-melk;
 - consumenten die de toepassing van BST niet zien zitten, omdat het onnatuurlijk is en omdat ze de onschadelijkheid in twijfel trekken. Een hogere prijs voor de traditionele melk is voor hen geen bezwaar;
 - consumenten die, gezien de huidige zuiveloverschotten, het nut van BST niet inzien. Eventuele voordelen doen niet ter zake.
- In welke mate consumenten in de toekomst ook daadwerkelijk hun voorkeur voor een van de vier groepen laten blijken, valt op dit moment en op grond van dit — qua omvang beperkte — onderzoek niet te voorspellen. Indien de overheid het toch wenselijk acht om het gebruik van BST toe te staan, ook als de consumenten daar niet om vragen, dan dient zij goede voorlichting hierover te geven.

BST, wat moet je ermee? SWOKAtern — 2, 18 p., te bestellen door overschrijving van f 10,- op postgiro 3234999, t.n.v. SWOKA, Den Haag, o.v.v. SWOKAtern — 2.

De beslechting van consumentengeschillen in Europa

In de zestiger jaren hebben zich in Europa op het terrein van de behandeling van consumentengeschillen tal van ontwikkelingen voorgedaan, bijvoorbeeld de invoering van eenvoudige rechtbankprocedures en instelling van door consumentenorganisaties en het bedrijfsleven georganiseerde geschillencommissies. Om een beeld te krijgen van deze ontwikkelingen zijn van zeven Europese landen de verschillen in aanpak van klachten-

behandeling eens op een rijtje gezet: Frankrijk, Engeland, West-Duitsland, Noorwegen, Denemarken, Zweden en Nederland. Hoe wordt in die landen omgegaan met consumentengeschillen? Hoe worden consumentengeschillen beslecht? Dit Engelstalig rapport biedt een uitgebreid overzicht van instanties die zich — vaak op uiteenlopende wijze — met de behandeling van consumentengeschillen bezighouden.

SWOKA heeft deze inventarisatie uitgevoerd aan de hand van vragenlijsten die werden gezonden aan consumentenorganisaties, klachtenbehandelingsbureaus en overheidsinstanties in de zeven landen. Daarnaast werden de resultaten geëvalueerd, met name op het punt van de toegankelijkheid van de klachtenbehandelingsorganen voor het individu. Dit onderzoek doet geen directe uitspraken over de, vanuit consumentenstandpunt gezien, optimale structuur van een klachtenbehandelingssysteem. Wel biedt het tal van aanknopingspunten voor een verdergaande studie naar de mogelijkheden tot vergroting van de rechtstoegankelijkheid voor consumenten.

Consumer redress systems in seven European countries, research report nr 44, 235 p., te bestellen door overschrijving van f 33,50 op postgiro 3234999 t.n.v. SWOKA, Den Haag, o.v.v. R 44.

SWOKA

Inlichtingen over SWOKA-onderzoeken
SWOKA, Instituut voor Consumentenonderzoek, Koningin Emmakade 192-195, 2518 JP Den Haag, tel.: 070-469225.